

Lånekortet

Brukerhåndbok

I tillegg til denne håndboken,
se viktig informasjonsside [Nasjonalt lånekort](#)

Oppdatert: 2009-11-23

2009-11-23:

- Lagt inn lenke til sentral informasjonsside knyttet til Nasjonalt lånekort.

2009-11-14:

- Generell gjennomgang med oppdatering av betegnelser og beskrivelser.

2008-09-01:

- Fødselsnummer dekrypteres nå automatisk ved nedlasting fra Felles lånerregister. Dette betyr oppdatert omtale av fødselsnummer i avsnittet 'Fødselsnummer og passord'.

2006-12-04:

- BIBSYS Biblioteksystem har nå støtte for PIN-kode. Dette er en tilpasning for bruken av utlånsautomater ved fellesbiblioteket i Drammen. Dette betyr oppdatert beskrivelse i avsnittet 'Passord og PIN-kode'.

2005-10-10:

- Felles lånerregister har fått ny adresse ved flytting fra Nasjonalbiblioteket til Bibliotek-Systemer. Dette betyr oppdaterte lenker til FLR.

BIBSYS gir med dette våre brukere retten til å skrive ut kopi av dokumentet for intern bruk på institusjonen. Det må ikke kopieres fra dokumentet i strid med åndsverkloven og fotografiloven eller i strid med avtaler om kopiering inngått med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Uautorisert reproduksjon, redigering, publisering og salg av dette dokumentet er ikke tillatt. Henvendelser om denne boka kan rettes til BIBSYS Brukerstøtte.

Mer informasjon om BIBSYS finner du på www.bibsys.no

Innhold

Hva innebærer Lånekortet?	3
Lånekortet brukt bare lokalt	4
Stenge for Lånekortet	4
Lagring.....	5
Daglige rutiner	5
Feilsituasjon.....	5
Import av data fra studentregistre	6
Utstede Lånekortet.....	8
Registrering i UTLÅN	9
Registrere låntakerdata	9
Søke etter låner i FLR.....	11
Registrere ny låner	12
Endre opplysninger om låner	12
Andre berørte kommandoer i BIBSYS Biblioteksystem.....	13
Brukerscenarier	14
En låner ønsker å få tildelt nytt lokalt lånekort	14
En låner ønsker Lånekortet	14
En låner kommer med Lånekortet fra annet bibliotek.....	15
Bytte eksisterende lånekort med Lånekortet	15
Gjøre ansattkortet om til Lånekortet.....	16
Bytte studentkortet med Lånekortet	16
En låner ønsker å endre opplysninger i FLR	17
En låner har mistet eller ødelagt Lånekortet	17
En låner krever innsyn i registrerte opplysninger	17
En låner krever seg slettet fra Felles lånerregister (FLR)	17
Satsvis nedlasting av endringer fra Felles lånerregister.....	18
Felles Lånerregister er utilgjengelig	18
Kopiering av låntakerdata	18
Kobling av låntakerdata	18
Biblioteksprofil	19
Passord og PIN-kode	20
Personopplysninger og personvern	21
Fødselsnummer og passord	21
Utredning om fødselsnummer, D-nummer og DUF-nummer	21

Hva innebærer Lånekortet?

Lånekortet kan brukes både i BIBSYS-bibliotek og i folkebibliotek. Lånekortet er en nasjonal løsning bygd rundt et felles lånerregister. Samme kort kan brukes på flere bibliotek og har **funksjon som felles lånekort**.

For en låner som ikke ønsker å bli registrert i felles lånerregister (FLR), vil Lånekortet kun fungere som lokalt lånekort ved det biblioteket som har utstedt kortet.

I BIBSYS-bibliotekene kan forskjellige kort fungere som felles lånekort. Uansett løsning bør det tilstrebes at baksiden får egen logo klistret/stemplet på som markerer kortet som felles lånekort. Registrering i FLR er uansett nødvendig for at kortet skal fungere som Lånekortet.

Det offisielle **Lånekortet** ser slik ut:

Lånernummeret er et 10-tegns nummer med 'N' + 9 siffer (i BIBSYS Biblioteksystem vises den med liten 'n'). Bibliotekene får tildelt serier ved å bestille på <https://fl.lanekortet.no/laanekort/nummerreservering.php>

Også BIBSYS-bibliotek kan bestille og ta i bruk det offisielle Lånekortet. Brukerne er først og fremst eksterne lånere som enten har fått et slikt kort på et annet bibliotek, eller nye lånere. Eksisterende lånere kan også bytte til dette kortet.

Folkebibliotekene benytter bare Lånekortet som felles lånekort. BIBSYS-bibliotekene kan velge å benytte andre løsninger i tillegg.

Det er mulig å klistre strekkode for N-nummer på **ansattkort**. I tillegg til strekkoden klistres det på en lapp med logo for Lånekortet. Med det kan ansatte ha ett kort med nøkkelfunksjon og eventuelle andre funksjoner som ligger i ansattkortet, samtidig som det får funksjoner på linje med det Lånekortet gir. Ansattkort kan da benyttes som lånekort i folkebibliotek.

Studentkort kan også benyttes som Lånekortet. Da er lånernummeret fortsatt et vanlig låntakerID, eks hio0012345, men registrering i FLR gjør at det kan brukes som Lånekortet. Hvis en egen logo er klistret på studentkortet, angir den at kortet kan benyttes på samme måte som Lånekortet. Logo er ikke et krav, men en fordel.

Lånekortet brukt bare lokalt

For å unngå at bibliotekene må operere med flere sett med kort, er det lov å benytte Lånekortet bare lokalt. En låner kan reservere seg mot å bli registrert i felles lånerregister. Lånekortet må da påføres et **klistremerke** som viser at kortet benyttes bare lokalt.

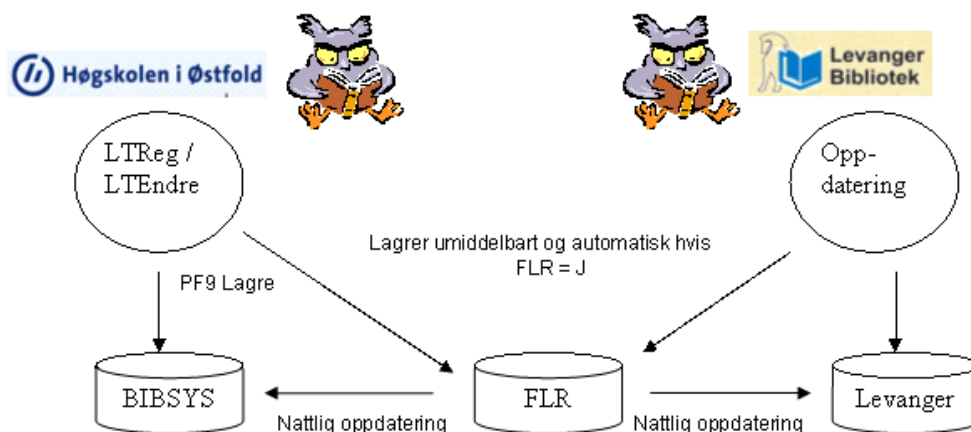
Stenge for Lånekortet

Det er mulig for det enkelte bibliotek å stenge for funksjonene knyttet til lånekortet, dvs. stenge for registrering av N-nummer for lagring i felles lånerregister, og stenge for søking i felles lånerregister. Se avsnittet Biblioteksprofil. Det skulle imidlertid være liten grunn til å gjøre dette.

Lagring

Daglige rutiner

Skjermene for vedlikehold av låntakerdata i BIBSYS Biblioteksystem har innebygde funksjoner for å oppdatere FLR (felles lånerregister). Det vil si at du f eks benytter LTReg også for registrering av låner med Lånekortet:

Når Høgskolen i Østfold oppdaterer låntakerdata, og det er angitt at disse dataene skal over til FLR ved at feltet FLR er satt til 'J' i biblioteksprofilen, skjer oppdateringen i FLR umiddelbart og automatisk samtidig med oppdatering i BIBSYS Biblioteksystem.

Kommende natt blir disse dataene kopiert videre til de andre bibliotekene som allerede har denne låneren registrert lokalt (som felleslåner). Tilsvarende får BIBSYS-bibliotekene sine lånere oppdatert med eventuelle endringer som har skjedd i FLR siden siste natt fra andre bibliotek, hvis låneren har status som felleslåner der.

Dersom en låner som er registrert i FLR blir oppdatert av et BIBSYS-bibliotek, skjer også endring på poster for andre BIBSYS-bibliotek kommende natt.

Feilsituasjon

Dersom en låntakerpost i BIBSYS Biblioteksystem ikke er oppdatert i samsvar med FLR, dvs. at dataene i FLR er nyere enn dataene i BIBSYS Biblioteksystem, blir ikke endringer som BIBSYS-biblioteket gjør i LTReg (etter LTKop) og LTEndre lagret i FLR. Men låntakeropplysningene kan lagres lokalt. Se nedenfor.

Dersom du endrer låntakerdata på en låner med N-nummer, og lagrer med PF9, kan du en sjelden gang få en slik melding:

```
Registrere ny låntaker (LTReg)                                BIBSYS UTLÅN
Gi kommando:                                                Bibl.avd: dragv                                2005-05-31
-----
Felles lånerregister (FLR) er ikke blitt oppdatert

n000024100 Kristin Johnsen

Kommando er gjennomført i BIBSYS, men Felles lånerregister
er ikke blitt oppdatert.

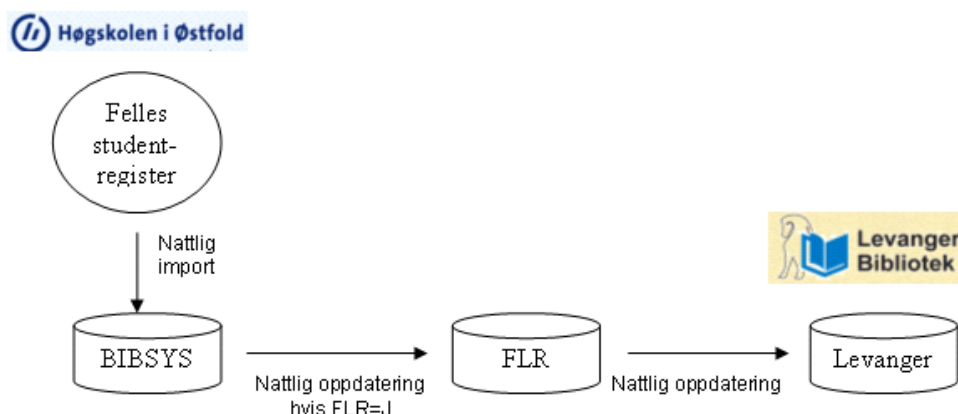
Melding:
endre: Uoverensstemmelse med gjeldende data i basen:
05-05-30T15:32:50 != '2005-05-23T17:19:10'
-----
Enter-PF1---PF2---PF3---PF4---PF5---PF6---PF7---PF8---PF9---PF10--PF11--PF12---
HJELP BIB  avbry LTSøk LTEnd adr  FLRsø LTSLe lagre Komm  LTSTa LTKOP
```

Denne meldingen sier at FLR ikke er oppdatert. Årsaken er at tidsstempet i BIBSYS Biblioteksystem og tidsstempet i FLR ikke er likt. Endring vil likevel skje i BIBSYS Biblioteksystem.

Import av data fra studentregistre

Låntakerdata som importeres til BIBSYS Biblioteksystem fra studentregistre kopieres videre til FLR dersom biblioteket har avklart dette med studentregisteret. I tillegg må den enkelte student ha samtykket til slik viderekopiering via f eks Studentweb eller Arena. Feltet FLR i låntakerregisteret i BIBSYS Biblioteksystem får da verdien 'J'.

Import av data fra studentregistre skjer normalt om natten, og lånernummer er vanlig låntakerID. Merk altså at studentkort som fungerer som Lånekortet ikke har N-nummer, men vanlig låntakerID for BIBSYS-bibliotek.

Oppdatering av låntakerdata for studenter i FLR kan bare skje fra BIBSYS Biblioteksystem. Det innebærer at folkebibliotek ikke kan oppdatere i FLR for disse lånerne. Oppdateringen skjer bare én vei. Studentkortene har imidlertid full gyldighet på folkebibliotekene selv om lånernummeret er en låntakerID ved et BIBSYS-bibliotek.

Studentkort bør ha logo for Lånekortet, men for gamle studenter som allerede har fått studentkort utstedt, kan det lempes på dette kravet.

Utstede Lånekortet

Bibliotekene kan selv bestemme om de vil utstede nye kort av typen Lånekortet. Et bibliotek som ønsker å utstede Lånekortet, må reservere nummerserie i Felles lånerregister (FLR), for deretter å skaffe kort fra en leverandør.

Oversikt over reserverte nummerserier for de ulike bibliotek finnes på adressen:

<https://fl.lanekortet.no/laanekort/nummerreservert.php>

Reservering av nye nummerserier skjer på adressen:

<https://fl.lanekortet.no/laanekort/nummerreservering.php>

Selv om biblioteket ikke utsteder nye kort selv, kan det registrere kort utstedt av et annet bibliotek. Alle N-nummer er gangbare på et hvilket som helst bibliotek. Da trengs det altså ingen reservering i FLR.

Merk at de operasjonene du gjør mot FLR skjer med utgangspunkt i det utlansstedet (Regsted) du har i din brukerprofil.

Merk også at det utlansstedet (regsted) du har i din brukerprofil må stemme overens med den lånekortserien du skal benytte. Hvert utlanssted bestiller hver sin lånekortserie.

Kommunikasjonen mot FLR forutsetter at utlansstedets passord (autorisasjonskode på fire eller fem tegn) for Nasjonalt biblioteknummer i Nasjonalbibliotekets base Bibliotek er registrert i BIBSYS Biblioteksystem. Du som bruker trenger ikke å tenke på dette, men dersom kommunikasjonen ikke fungerer, kan det skyldes at passordet er feil eller mangler. Nasjonalt biblioteknummer og passord tildeles av Nasjonalbiblioteket.

Skjema for bestilling av Nasjonalt biblioteknummer og autorisasjonskode og skjema for korrigerende opplysninger om utlansstedet finnes på adressen:

<http://www.nb.no/baser/bibliotek/retteskjema/>

Registrering i UTLÅN

Registrere låntakerdata

Skjerm for visning, registrering og endring av låntakerdata i BIBSYS Biblioteksystem ser slik ut:

```
Opplysninger om låntaker (LTSøk)                                BIBSYS UTLÅN
Gi kommando:                               Bibl.avd: øih                2006-11-10
-----
Etternavn      : Normann
Fornavn        : Ola
Stilling       :                               Oppdat:
Institusjon    :                               Beststed: øih
Avdeling       :
Inst.kortform  :
Innkallingsadr.: Kulåsveien 5, 1604 FREDRIKSTAD                (PF6)
Telefon:                               Telefax:
Hjemstedsadr. :                               (PF6)
Telefon: 64123375                               Mobil:           SMS (J/N):
Epost-adresse  : ola.normann@hiof.no
Epost tvilsom  : X                               Pinkode: 1234
Fødselsdato   :                               Fødselsnr: 10101042473   Kjønn (M/F): M
LTID          : n000000746   Kategori :                               Hjemmebibliotek : 1010101
Gyldig til dato:                               Språkkode:           Faktureres (J/N):
Stoppkommentar :                               (PF10)   Kommentar:           (PF10)
FLR (J/N)     : J                               FLR reg. : 0030106 / 2004-12-23T10:08:28
Siste returdato:                               FLR endr.: 0030106 / 2005-01-26T11:36:43
Enter-PF1---PF2---PF3---PF4---PF5---PF6---PF7---PF8---PF9---PF10--PF11--PF12---
HJELP BIB   MENy  LTReg LTEnd Adr                               LTSTa
```

Adresseopplysningene oppdateres via **PF6 Adr.** I hovedskjermen blir bare en komprimert versjon av adresseopplysningene vist.

Merk spesielt følgende felter:

- **FLR** angir med J/N om dette er en felleslåner.
- **Fødselsnummer** er obligatorisk for en felleslåner. Når fødselsnummer er oppgitt, får du automatisk fylt ut **fødselsdato**. (Trykk ENTER for å se.)
- **Kjønn** er obligatorisk for en felleslåner. Når fødselsnummer er oppgitt, får du automatisk fylt ut kjønn. (Trykk ENTER for å se.)
- **Landkode** er obligatorisk på hjemstedsadresse for felleslåner. Dersom Land er blank eller Norge, settes landkode 'no' automatisk.

Av hensyn til felles lånerregister finnes følgende felter:

- **Epost tvilsom, innkallingsadresse tvilsom og hjemstedsadresse tvilsom.** Verdien 'X' angir at denne adressen ikke er sikker. Bibliotekene kan på denne måten informere hverandre, og det biblioteket som kan bekrefte eller rette til riktig adresse, fjerner 'X' fra feltet.
- **Hjemmebibliotek** angis med biblioteknummer og kan enten være et

BIBSYS-bibliotek eller et annet bibliotek. Dersom det er et BIBSYS-bibliotek, vil feltet ha biblioteknummeret til Regstedet. (Dersom regsted er 'øih', vil hjemmebibliotek være '1010501'.) Merk at hjemmebibliotek også kan være et folkebibliotek.

- **FLR reg / FLR endr** er felt som kun oppdateres fra FLR og angir når posten sist ble registrert/endret der. For å være presis: Feltene viser tidspunkt/bibliotek for siste versjon av posten som BIBSYS Biblioteksystem har mottatt.

For å lagre, trykk **PF9 Lagre**.

Skjerm for adresseopplysninger via PF6 ser slik ut:

```
Adresse-opplysninger

Innkallingsadr.: Kulåsveien 5
      Postnr. : 1604
      Poststed: FREDRIKSTAD
      Land   : no
Innkallingsadr. tvilsom:

Hjemstedsadr.  :
      Postnr. :
      Poststed:
      Land   :
Hjemstedsadr. tvilsom :

                        ENTER: OK      PF3: Avbryt
```

Søke etter låner i FLR

Du søker etter låner i FLR fra **LTSøk**, og det er mulig å søke på følgende verdier:

- LåntakerID
- Fødselsnummer (ev D-nummer eller DUF-nummer)

Søk i FLR skjer deretter ved å trykke **PF7 FLRsø**:

```
Søking etter låntakerdata (LTSøk)                                BIBSYS UTLÅN
Gi kommando: :                                                2005-02-02

Fyll ut:

Ltid           :           :
Fødselsnummer  :           :

eller ett eller flere av feltene med søkeopplysninger:

Etternavn, fornavn: :
Institusjon      :           :
Inst.kortform    :           :
Avdeling         :           :

-----
Enter-PF1---PF2---PF3---PF4---PF5---PF6---PF7---PF8---PF9---PF10--PF11--PF12---
      HJELP BIB  MENy  LTReg LTEnd   FLRsø          LTSTa
```

Ved søk i FLR blir det samtidig sjekket om det finnes forekomster i BIBSYS Biblioteksystem, men resultatet vises bare som kvitteringsmelding om at låneren finnes/ikke finnes.

Søk i FLR kan returnere 0-2 poster:

- 0 hvis låneren ikke finnes i FLR
- 1 hvis låneren er registrert enten med Lånekortet eller studentkort
- 2 hvis låneren er registrert med både Lånekortet og studentkort

Det er ikke mulig å søke på navn og lignende, da bruk av FLR betinger at låneren kan legitimere seg med enten et felles lånekort eller annen identifikasjon med fødselsnummer.

Søk i lokal base skjer ved å trykke **ENTER** i søkeskjermen.

Registrere ny låner

Registrering av ny låner i Felles lånerregister og/eller i BIBSYS Biblioteksystem gjøres med kommando **LTReg**.

Ved registrering av ny låner også i FLR, er følgende opplysninger obligatoriske:

- LåntakerID må være et lånennummer som tilhører utlansstedets lånekortserie
- fornavn
- etternavn
- fødselsnummer
- fødselsdato
- kjønn
- hjemstedsadresse (adresse, postnr eller poststed) med landkode

Når alle disse opplysningene er oppgitt og FLR er satt lik 'J', vil låneren bli registrert både i BIBSYS Biblioteksystem og i FLR.

Hvis feil i kommunikasjonen med FLR hindrer oppdatering der, vil FLR oppdateres neste natt.

Hvis låneren allerede er registrert i FLR, kan opplysningene om vedkommende hentes via **PF12 LTKop**, ved å oppgi lånerens låntakerID. Data om låneren hentes fra FLR inn i LTReg-skjermen, hvor de eventuelt kan endres før de lagres med **PF9 Lagre**.

NB: Hvis en låner allerede er registrert ved et annet BIBSYS-bibliotek, blir opplysningene hentet derfra når du benytter PF12 LTKop. Dataene er mer komplette der.

Det er viktig at det utlansstedet (regsted) du har i din brukerprofil stemmer overens med det utlansstedet hvor du jobber, og med den lånekortserien du benytter.

Endre opplysninger om låner

Endring av opplysninger om en låner i Felles lånerregister og/eller i BIBSYS Biblioteksystem gjøres med kommando **LTEndre**. Husk å lagre endringene med **PF9 Lagre**.

Hvis verdien i feltet FLR er 'J', vil endringene også skje i Felles lånerregister. Men merk at det er begrenset hva du kan endre i data som er importert fra studentregister, og at oppdatering i FLR først vil skje kommende natt.

Hvis verdien i feltet FLR endres fra 'N' til 'J', vil låneren registreres i FLR. Det forutsettes da at låntakerID er et N-nummer.

Hvis verdien i feltet FLR endres fra 'J' til 'N', vil koblingen mellom låntaker i BIBSYS Biblioteksystem og låntaker i FLR brytes. Låntakerdata som er importert fra studentregister vil bli slettet i FLR kommende natt.

Andre berørte kommandoer i BIBSYS Biblioteksystem

Også andre kommandoer i BIBSYS Biblioteksystem er berørt av innføringen av Felles lånerregister:

- **LNy**, som gir en låner et nytt låntakerID

I tillegg til å bytte vanlige låntakerID i BIBSYS Biblioteksystem, kan denne kommandoen benyttes til å gjøre følgende bytte:

- fra N-nummer til nytt N-nummer
- fra studentkortnummer (låntakerID) til N-nummer
- fra N-nummer til låntakerID

- **LTKoble**, som kobler to låntakerID

I tillegg til å koble vanlige låntakerID i BIBSYS Biblioteksystem, kan denne kommandoen benyttes til å gjøre følgende koblinger:

- fra studentkortnummer (låntakerID) til N-nummer
- fra N-nummer til låntakerID

- **LTSlett**, som sletter en låner

I tillegg til å slette vanlige låntakerID i BIBSYS Biblioteksystem, kan denne kommandoen benyttes til å slette poster med N-nummer.

NB: Når du foretar sletting av N-nummer, blir du spurt om låneren også skal slettes fra felles lånerregister (FLR). Sjekk med låneren om han virkelig ønsker å slettes også i det nasjonale registeret. Hvis du svarer nei på dette, vil posten bare slettes i BIBSYS Biblioteksystem. Låneren er fortsatt registrert i FLR. Normalt skal ikke låneren slettes fra FLR, med mindre dette er lånerens eget uttalte ønske.

Kommandoene LNy og LTKoble beskrives under kapittelet 'Brukerscenarier'.

Brukerscenarier

En låner ønsker å få tildelt nytt lokalt lånekort

Det offisielle Lånekortet kan benyttes som lokalt kort dersom det påføres en klistrelapp.

I dette tilfelle opprettes ny låner på vanlig måte, men merk:

- Sett feltet **FLR = N**

En låner ønsker Lånekortet

Låneren har ikke Lånekortet fra før, men låneren kan ha eller ikke ha lånekort ved et BIBSYS-bibliotek.

1. Låneren har ikke lokalt lånekort ved et BIBSYS-bibliotek, og ønsker Lånekortet

Prosedyre:

1. Hent nytt lånekort fra skuffen
2. Bruk kommando **LTReg** og pass på å få med:
 - fødselsnummer til låneren (evt. D-nummer eller DUF-nummer)
 - feltet FLR = JDersom det er uklart om låneren har Lånekortet fra før, kan dette sjekkes ved å søke i FLR med kommandoen LTSøk og fødselsnummer.
3. Velg **PF9 Lagre**
Låntakerposten lagres både lokalt og i FLR.

2. Låneren har lokalt lånekort ved et BIBSYS-bibliotek, men ønsker Lånekortet

I dette tilfelle vil det være opp til biblioteket om låneren skal få ekstra lånekort eller om det gamle kortet skal erstattes av Lånekortet. Både vanlige lånekort og studentkort kan erstattes med Lånekortet.

Dersom kortet skal byttes, se avsnittet 'Bytte eksisterende lånekort med Lånekortet'.

Dersom felles lånekort skal komme som ekstra kort, blir prosedyren den samme som under 1.

En låner kommer med Lånekortet fra annet bibliotek

Det forutsettes at låneren ikke er registrert ved ditt bibliotek, men registrert med Lånekortet i FLR via annet bibliotek. Denne personen ønsker nå å bli registrert som låner ved ditt bibliotek med det samme lånekortet.

Situasjonen kan være at låneren allerede er registrert med kortet på et annet BIBSYS-bibliotek, eller på et folkebibliotek.

Låneren er registrert med kortet på annet bibliotek, enten BIBSYS-bibliotek eller folkebibliotek, og vil bli registrert også på ditt bibliotek

I dette tilfelle må låntakerdata kopieres internt:

1. Bruk kommando **LTReg** og velg **PF12 LTKop**:
Du får nå komplette data om denne låneren inn i LTReg-skjermen, med fødselsnummer og FLR = J
2. Gjør eventuelle endringer, f eks endre Beststed.
3. Velg **PF9 Lagre**
Låntakerpost lagres lokalt. Eventuelle endringer lagres i FLR.

Bytte eksisterende lånekort med Lånekortet

Låneren har i dette tilfelle et lokalt lånekort ved ditt bibliotek (BIBSYS-bibliotek), og ønsker å bytte til Lånekortet.

1. Låneren har ikke Lånekortet fra før, og vil bytte lokalt kort med Lånekortet

I dette tilfelle må du hente et lånekort fra skuffen. Kortnummeret vil ikke være registrert verken i FLR eller BIBSYS Biblioteksystem:

1. Bruk kommando **LNy** for å bytte nummeret på eksisterende post (og ellers i systemet) til N-nummeret på Lånekortet fra skuffen.
2. Bruk kommando **LTEndre** for å legge inn ekstra opplysninger:
 - fødselsnummer og evt. fødselsdato, kjønn og hjemstedsadresse (hvis disse opplysningene ikke allerede er registrert)
 - sett feltet FLR = J

Ved lagring vil posten oppdateres i BIBSYS Biblioteksystem, og som helhet registreres i FLR.

Merk at ved bruk av kommandoen LNy, vil låneren få endret sitt lånenummer ved alle de BIBSYS-bibliotek vedkommende er registrert ved. Registrering av låneren i FLR LTENDRE berører imidlertid kun det aktuelle biblioteket. Dette

betyr at det ikke blir registrert noen tilknytning mellom FLR og evt. andre BIBSYS-bibliotek låneren er registrert ved, og at disse låneenumrene kun vil være lokale. En slik tilknytning må gjøres ved hvert enkelt bibliotek.

2. Låneren har allerede Lånekortet fra annet bibliotek, og ønsker det gamle lokale kortet byttet med Lånekortet

I dette tilfelle har altså låneren både et lokalt lånekort og Lånekortet fra annet bibliotek.

Data hentes fra annet BIBSYS-bibliotek / FLR på følgende måte:

1. Bruk kommando **LTReg** og velg **PF12 LTKop**, og oppgi LåntakerID:
Du får nå komplette data om denne låneren inn i LTReg-skjermen, med fødselsnummer og FLR=J
2. Gjør eventuelle endringer, f eks endre Beststed.
3. Velg **PF9 Lagre**
Låntakerpost lagres lokalt. Eventuelle endringer lagres i FLR
4. Bruk kommando **LTKoble** for å fjerne det gamle lokale nummeret.
Se avsnitt 'Kobling av låntakerdata'.

Gjøre ansattkortet om til Lånekortet

For å gjøre ansattkort om til felles lånekort kan ikke låneren ha Lånekortet fra før, og det forutsettes at ansattkortet allerede har låntakerID.

Denne operasjonen svarer til det som er beskrevet under punkt 1 i forrige avsnitt 'Bytte eksisterende lånekort med Lånekortet'. Forskjellen er at klistrelapp for strekkode hentes fra skuffen i stedet for at nytt lånekort benyttes.

Bytte studentkortet med Lånekortet

Et studentkort som kan benyttes som lånekort, kan også erstattes med Lånekortet.

Dersom studenten ikke har Lånekortet fra før, bruk kommando LNy for å bytte til N-nummer. Endring skjer både i BIBSYS Biblioteksystem og i FLR

Dersom studenten også har Lånekortet fra før, bruk kommando LTKoble for å bytte til N-nummer. Endring skjer både i BIBSYS Biblioteksystem og i FLR.

Når studentkortet erstattes med Lånekortet, blir låntakerposten, som får N-nummer, også merket slik at import fra studentregister ikke oppdaterer denne posten lenger. Og det opprettes ikke ny låntakerpost ved import fra studentregister. N-nummerposten oppdateres nå på vanlig måte, enten av BIBSYS-bibliotek eller annet bibliotek.

En låner ønsker å endre opplysninger i FLR

En låner kan få endret opplysningene i FLR ved å gå til et bibliotek som har denne låneren registrert.

1. Bruk kommando **LTEndre**
2. Gjør eventuelle endringer
3. Velg **PF9 Lagre**
Låntakerpost oppdateres både lokalt og i FLR

En låner har mistet eller ødelagt Lånekortet

Låneren må nå få tildelt nytt lånekort:

1. Hent opp nytt lånekort fra skuffen
2. Bruk kommando **LNy** for å bytte til nytt nummer.

Ved lagring vil lånernummer byttes både i BIBSYS Biblioteksystem og i FLR.

En låner krever innsyn i registrerte opplysninger

1. Gå til egen nettside for slik innsyn (på Nasjonalbibliotekets nettsider):
<https://fl.lanekortet.no/laanekort/innsyn.php>
2. Låneren oppgir lånernummer og fødselsnummer (ev D-nummer eller DUF-nummer) for søk

Alle lagrede opplysninger om låneren blir vist.

Kommunikasjonen går over https, dvs. sikker http.

En låner krever seg slettet fra Felles lånerregister (FLR)

Dersom låneren fortsatt vil være registrert ved BIBSYS-bibliotek, er framgangsmåten denne:

1. Bruk kommando **LTEndre**
2. Sett FLR=N
3. Velg **PF9 Lagre**

Denne endringen gjør at låneren kun slettes fra FLR.

Satsvis nedlasting av endringer fra Felles lånerregister

Endringer lastes daglig ned fra Felles lånerregister til BIBSYS Biblioteksystem i tidsrommet 24.00-07.00.

Felles Lånerregister er utilgjengelig

I forbindelse med feilsituasjoner i maskin- og programvare for Felles lånerregister og feil i nettverksforbindelsen mot Felles lånerregister, vil det kunne skje at BIBSYS Biblioteksystem ikke kan etablere forbindelse mot Felles lånerregister.

Kopiering av låntakerdata

Kommandoen LTKop benyttes for å kopiere låntakerposter fra annet BIBSYS-bibliotek, eller fra FLR, enten det er låntakerID eller N-nummer.

Utgangspunktet er normalt at låneren kommer med Lånekortet eller et studentkort, og vil la seg registrere også ved ditt bibliotek.

Når du bruker kommandoen LTKop og oppgir låntakerID på kortet som låneren kommer med, søker systemet først i BIBSYS Biblioteksystem. Dersom post finnes der, kopieres data derfra. Dersom post ikke finnes der, går søket mot Felles lånerregister (FLR) og sjekker der, eventuelt henter data. Det forutsettes i det siste tilfellet at ditt bibliotek ikke har blokkert for FLR-funksjoner i biblioteksprofilen.

Dersom det kopieres et N-nummer som er brukt **bare lokalt** i det biblioteket det kopieres fra, kan kun det biblioteket som har utstedet Lånekortet endre dette slik at det får funksjon som feles lånekort.

Kobling av låntakerdata

Kommandoen LTKoble kan benyttes til å kvitte seg med lokalt nummer til fordel for N-nummer dersom låneren er registrert med begge deler.

Merk at dersom en låner har både et lokalt lånekort og dessuten Lånekortet registrert på et annet BIBSYS-bibliotek, men vil benytte Lånekortet også på ditt bibliotek, må N-nummerposten først kopieres fra det andre BIBSYS-biblioteket med LTKop, deretter kobles med LTKoble. Se 'Bytte eksisterende lånekort med Lånekortet' [under punkt 2](#)

Biblioteksprofil

I biblioteksprofilen settes det om det enkelte bibliotek skal ha tilgang til funksjonene for Lånekortet i LTSøk, LTReg osv.

Biblioteksprofilen ligger under Biblioteksinformasjon (valg **I** i hovedmenyen), Oppdatering av info knyttet til egen enhet (valg **O**).

BIBLIOTEKOPPLYSNINGER		2005-02-05 Sist oppdatert: 2005-01-28
Biblioteknavn :	Høgskolen i Østfold	
	: Biblioteket	
Bibliotekkode :	uc	
Kortform :	HIØ	
Engelsk navn :	Østfold College	
Alfab.felt :		
Besøksadresse :		
Postadresse :	Remmen	
Postnummer :	1783	Poststed : HALDEN
Telefon :	69 21 50 25	Telefax : 69 21 50 02
Hjemmeside URL:	http://www.hiof.no/	
Status :		
Bruke hefte-KNYTTID (J/N):	N	Felles låneregister (FLR) (J/N): J
Vise gratis-tidsskrifter :	J	
Hyllekart-URL :		
Bemerkninger :	Hovedbibliotekar Else H. Norheim	
Enter-PF1---PF2---PF3---PF4---PF5---PF6---PF7---PF8---PF9---PF10--PF11--PF12---		
Hjelp Lagre Meny Rolle Under Hylle Grati Strek		

Verdien 'N' settes i feltet **Felles låneregister (FLR) (J/N)** hvis en ønsker å blokkere for tilgang til funksjonene for Lånekortet på eget bibliotek. Merk at dette da gjelder for alle utlansstedene ved biblioteket.

For UBO og NB registreres dette for hvert fakultet, slik at for eksempel Det juridiske fakultetsbibliotek og Bibliotek for medisin og helsefag ved UBO kan operere forskjellig.

I forhold til registreringene i FLR opererer imidlertid bibliotekene ut fra utlanssted. Når et utlanssted oppdaterer en låntakerpost i FLR, blir dette utlansstedets biblioteknummer brukt som signatur i feltet 'endret av'.

Passord og PIN-kode

Det utveksles ikke passord mellom BIBSYS Biblioteksystem og Felles lånerregister.

BIBSYS Biblioteksystem har støtte for PIN-kode og utveksler PIN-kode via Felles lånerregister. Dette er laget av hensyn til utlånsautomatene ved fellesbiblioteket i Drammen. PIN-kode for låntakere registreres i UTLÅN i BIBSYS Biblioteksystem. For mer detaljer om dette, se brukerhåndboka for Utlån.

Personopplysninger og personvern

Fødselsnummer og passord

Felles lånerregister (FLR) lagrer kun kryptert versjon av fødselsnummeret. BIBSYS Biblioteksystem lagrer også ukryptert versjon av fødselsnummeret av hensyn til FEIDE autentiseringsløsning for webapplikasjoner. Det fullstendige fødselsnummeret blir ikke vist ved søk og redigering av låntakerdata.

I samarbeidet om Lånekortet satser folkebibliotekene og skolebibliotekene på et samarbeid om utveksling av passord for webapplikasjoner. BIBSYS har valgt en restriktiv linje med hensyn til passord. Alle passord lagres kryptert, og passord blir ikke formidlet videre til andre systemer.

Utredning om fødselsnummer, D-nummer og DUF-nummer

I prosjektet som resulterte i Lånekortet innhentet prosjektleder opplysninger om fødselsnummer, D-nummer og DUF-nummer.

Fødselsnummer er et krav i Felles lånerregister. Tre viktige årsaker til dette er:

1. Fødselsnummer fra godkjente identitetsbevis regnes som sikker autentisering.
2. Dersom bankene, posten eller andre oppretter nasjonale identitetsbevis er det sannsynlig at fødselsnummer vil inngå, og samkjøring med Felles lånerregister blir da mulig.
3. Felles lånerregister kan knyttes opp mot FEIDE ved hjelp av fødselsnummer.

I Systemleverandørens møte 3/4/2002 var juridisk rådgiver i Datatilsynet, Audun Aanæs, tilstede for å orientere om behandling av personopplysninger. Det ble der påpekt at fødselsnummer ikke er en sensitiv opplysning, jfr. personopplysningslovens §12: 'Fødselsnummer og andre entydige identifikasjonsmidler kan bare nyttes i behandlingen når det er saklig behov for sikker identifisering og metoden er nødvendig for å oppnå slik identifisering'.

Mange innvandrere og asylsøkere har ikke norsk fødselsnummer. Prosjektleder har snakket med UDI, Oslo likningskontor, Sentralkontoret for folkeregistrering og Oslo politikammer, utlendingsseksjonen. Det ble gitt litt motstridende opplysninger, men essensen ser ut til å være:

1. Man må ha oppholds- og arbeidstillatelse i Norge for å søke om

fødselsnummer.

2. Personer som ikke er bosatt i Norge, men skattepliktige til Norge, får D-nummer. D-nummeret er utformet som et fødselsnummer, men førstesifferet er plusset på 4. 02066538357 blir altså 42066538357.
3. Nordiske borgere som har vært bosatt i landet i mer enn 6 måneder *kan* søke om fødselsnummer. Nordiske land har egne fødselsnummer som er et siffer kortere enn det norske og det islandske er alfanumerisk. Det skal ikke forekomme dublette nummer mellom de nordiske land, Sverige har for eksempel årstallet først i fødselsnummeret.
4. UDI har et journalnummer (DUF-nummer) på alle asylsøkere. Utlendingsseksjonen ved Oslo politikammer opplyser at nummeret er bestått av 12 siffer. Alle innvandrere og asylsøkerne som har opphold i landet ut over 3 måneder får et identitetskort med DUF-nummer, navn og fødselsdato. UDI opplyste på telefon at DUF-nummeret ikke uten videre bør brukes i andre sammenhenger, da asylsøkere ofte er i en sårbar situasjon.

En person skal oppgi fødselsnummer, D-nummer eller DUF-nummer for å bli registrert i Felles lånerregister. Numrene skal sendes over nettet og lagres i form av MD5-hasher. En MD5-hash gir nummeret en unik signatur uten at nummeret kan utledes av hashen. All kommunikasjon skal gå over HTTPS, og det skal benyttes brukernavn og passord for å få tilgang til Web-servicene mot Felles lånerregister. Ytterligere sikkerhetstiltak skal drøftes med Nasjonalbibliotekets IT-avdeling.

Personer som ikke kan - eller vil - oppgi fødselsnummer, D-nummer eller DUF-nummer skal ikke være en del av Felles lånerregister, og må få lokale kort. Felles lånekort kan evt. også merkes med en klistrelapp som viser at kortet er lokalt.

Prosjektet har rettet en formell henvendelse til UDI om bruk av DUF-nummer. UDI sendte henvendelsen over til Datatilsynet som har uttalt at det ikke er noe lovmessig i veien for å spørre den enkelte om DUF-nummer, men at dette ikke anbefales.

Prosjektet har også bedt Datatilsynet om en uttalelse om overføring av data fra studentregistre til Felles lånerregister. Datatilsynets svar er slik overføring betinger samtykke fra den enkelte student.

Datatilsynet peker i sitt tilsvarende også på en del punkter som må tilfredsstilles for at et samtykke skal være gyldig:

'Et gyldig samtykke etter personopplysningsloven skal være informert, uttrykkelig og frivillig. Passiv godtagelse er ikke et gyldig samtykke etter loven.' Se mer om samtykkekravet her:

<http://www.datatilsynet.no/arkiv/brosjyrer/pol/samtykke.html>

Datatilsynet sier i en annen e-post:

'Vi minner om at samtykket må være uttrykkelig, i den forstand at personen

må foreta seg noe for å godta behandlingen om seg selv (såkalt opt-in løsning). Et passivt samtykke, der man blir registrert dersom man ikke selv reagerer, vil ikke være et gyldig samtykke etter loven. Dersom låntaker får informasjon ved registrering, og valget der og da om han ønsker sentral eller lokal ordning, vil dette være i orden ift. gyldig samtykke.'

For veiledning om når barn selv kan samtykke til bruk av sine egne personopplysninger; se brosjyre som er utarbeidet av Forbrukerombudet og Datatilsynet: <http://www.datatilsynet.no/>

NB: Kravet til informasjon tilfredsstilles gjennom en brosjyre som blir utdelt i forbindelse med lånerregistreringen. Også studenter må få denne brosjyren. Felles lånekort vil kreve en underskrift for at samtykket skal være uttrykkelig. For barn under 15 år kreves foreldrenes samtykke.